

**Profesorius
Viljamas Rygelis Šmolstygas**

Žymiausias JAV baltistas, Lietuvos mokslų akademijos užsienio narys, Pensilvanijos universiteto profesorius-emeritas. Gimė 1929 m. spalio 3 d. Sayre, Pensilvanijos valstija, JAV. Mirė 2021 m. sausio 22 d. Lankasteryje, Pensilvanijos valstija, JAV.

V. R. Šmolstygas 1950 m. baigė Minesotos universitetą. Pensilvanijos universitete pamilo lietuvių kalbą klausydamas emigrantų profesorių Antano Salio, Vinco Krėvės-Mickevičiaus, lietuvių kilmės profesoriaus Alfredo Senno paskaitų. 1956 m. šiame universitete už disertaciją „Slavų kalbų įtaka lietuvių kalbai“ gavo filosofijos daktaro laipsnį. Vėliau didelį dėmesį skyrė baltų kalbų istorinei sintaksei, veiksmažodžio istorinei morfologijai (dvi monografijos, 1988 ir 2000) ir ypač prūsų kalbai. Parašyta šios kalbos gramatika (1974), skaitinių knyga (1965), dviejų tomų kritinė prūsistikos literatūros apžvalga (1976; 2015; 2-ąją tomą Lietuvoje išleido P. U. Dinis) ir pluoštas reikšmingų straipsnių. Mokslininkas reiškėsi ir kaip slavistas bei indoeuropeistas.

1963–1964 m. buvo Minesotos universiteto profesorius. Nuo 1965 m. profesoriavo Pensilvanijos valstijos universitete (University Park) kur dėstė ir lietuvių kalbą. Puikiai ją mokėdamas, prof. Šmolstygas per vertimus ir recenzijas supažindino mokslo pasaulį su daugeliu lituanistikos ir baltistikos veikalų. Jis nesikratė ir praktinių darbų – redagavo angliškus „Lietuvių kalbos gramatikos“ ir Zigmo Zinkevičiaus „Lietuvių kalbos istorijos“ vertimus, drauge su bendraautoriais parengė „Dabartinės lietuvių kalbos įvadą“, sulaukusį bene šešių leidimų ir ilgokai vartotą kaip vadovėlį.

Profesorius buvo aktyvus baltistų kongresų dalyvis, žurnalo „Baltistica“ autorius ir redaktorių kolegijos narys, didelis ir nuoširdus lietuvių draugas. Tikra bičiulystė jį siejo su Jonu Kazlausku, Algirdu Sabaliausku, Vytautu Ambrazu, Vytautu Mažiuliu, Zigmū Zinkevičiumi ir kitais Lietuvos baltistais

Mokslo darbai: Kartu su išeiviais Lietuvos kalbininkais prof. Leonardu Dambriūnu ir prof. Antanu Klimu parašė „Dabartinės lietuvių kalbos įvadą“ (Introduction to Modern Lithuanian, New York, 1966, 1993), kartu su A. Klimu – „Lietuvių-anglų kalbų lingvistinių terminų žodynelį“ (Lithuanian-English Glossary of Linguistic Terminology, University Park, 1971). parašė monografiją „Lietuvių kalbos istorinė sintaksė“ (A Lithuanian Historical Syntax, Columbus, Ohio, 1988), studiją „Lietuvių kalba – praeitis ir dabartis“ (The Lithuanian Language – Past and Present. Litanus 28(1), 1982), daug straipsnių apie baltų ir slavų kalbų santykius.

Profesorius buvo vienas žymiausių prūsistikos specialistų – parengė knygą „Senovės prūsų kalbos skaitiniai“ (Readings in Old Prussian, 1965), parašė knygas „Senovės prūsų kalbos veiksmožodis“ (The Old Prussian Verb, 1970), „Senovės prūsų kalbos gramatika“ (An Old Prussian Grammar, 1974), „Senovės prūsų kalbos studijos“ (Studies in Old Prussian, 1976). Su S. C. McCluskey ir V. J. Zepsu paskelbė Bazelyje rastą seniausią žinomą prūsų kalbos teksto fragmentą (išspausdinta žurnale „General Linguistics“, 1975 nr.15).

Recenzavo daugybę lituanistikos ir apskritai baltistikos veikalų. 1982-1984 m. po Marijos Gimbutienės pirmininkavo Baltų studijų plėtros asociacijai. 1990 m. lietuvių emigrantų organizacija „Baltimorės vyčiai“ apdovanojo žymeniu „Friend of Lithuania“ (Lietuvos draugas). 1991 m. ši organizacija rinko Amerikos mokslininkų parašus peticijai JAV prezidentui, kad būtų pripažinta Lietuvos nepriklausomybė. Įvairiais būdais prof. V. R. Šmolstygas yra padėjęs JAV besilankiusiems Lietuvos mokslininkams.

Profesorius daug kartų lankėsi Lietuvoje. 1986 m. jis 4 mėnesius stažavo Lietuvių kalbos ir literatūros institute. Aktyviai bendradarbiavo Lietuvos filologų spaudoje. 1994 m. jam buvo suteiktas Vilniaus universiteto garbės daktaro vardas, 2006 m. buvo išrinktas Lietuvos mokslų akademijos užsienio nariu.

Professor William Riegel Schmalstieg

William Riegel Schmalstieg, was a philologist, linguist and translator, Baltic and Slavic languages educator. He was born on October 3, 1929 in Sayre, Pennsylvania, United States, dead on January 22, 2021 in Lancaster, Pennsylvania, USA.

Education Career and Membership

Bachelor, University Minnesota, 1950

Postgraduate, Columbia University, 1952

Master of Arts, University Pennsylvania, 1951

Served to First lieutenant United States Army, 1952-1954

Doctor of Philosophy, University Pennsylvania, 1956

Doctor of Philosophy (honorary), Vilnius University, 1994

Instructor, U. Kentucky, Lexington, 1956-1959

Assistant professor, Lafayette College, Easton, Pennsylvania, 1959-1963

Associate professor, University of Minnesota, Minneapolis, 1963-1964

Professor, Pennsylvania State University, since 1964 until his retirement in 2001 as a Sparks Professor emeritus of Slavic and Baltic Linguistics and head of the Department of Slavic Languages. His teaching concentrated on Slavic linguistics, Russian, Old Church Slavic as well as courses in Baltic languages and linguistics, primarily Lithuanian.

His wide range of language skills (from Arabic to Sanskrit), publications and books resulted in speaking invitations to many international linguistic conferences. He made several trips to the Soviet Union during the Cold War period when few Americans were permitted entry and thus came under the suspicious eye of the feared KGB, the Soviet Secret Police. After the breakup of the Soviet Union when Lithuania regained its independence in 1991, the Lithuanian government

officially honored Professor Schmalstieg for his accomplishments in the study of the Lithuanian language.

Awards

National Endowment of the Humanities grantee, 1978-1979

Fulbright grantee and exchange scholar Academy of Sciences, Vilnius, LSSR, 1986

Recipient Humanities medal Pennsylvania State University, 1983

Friend of Lithuania award Knights of Lithuania, 1990

Named Distinguished Alumnus Breck School, 1990

Lithuanian Government Mazvydas medal, 1997

Foreign Member of the Lithuanian Academy of Sciences, 2006

A long-time member of the Association for the Advancement of Baltic Studies and served as the President of AABS from 1982–1984.

Books and publications

Readings in Old Prussian, 1965

Introduction to Modern Lithuania (with L. Dambriunas and A. Klimas), 1966

The Old Prussian Verb, 1970

Lithuanian-English Glossary of Linguistic Terminology (with A. Klimas), 1971

An Old Prussian Grammar, 1974

Studies in Old Prussian, 1976

An Introduction to Old Church Slavic, 1976

Indo-European linguistics: A new synthesis, 1980

Beginning Hittite (with W. H. Held, J. E. Gertz), 1988

A Lithuanian Historical Syntax, 1988

Historical Morphology of the Baltic Verb, 2000

Parengė

LMA Organizacinio skyriaus. vyriausioji specialistė

Valerija Paškauskienė

Naudoti šaltiniai:

1.V. R. Šmolstygo asmens byla, LMA archyvas.

2.<http://lituanistusamburis.lt/netektis-william-riegel-schmalstieg-1929-10-03-2021-01-22/>

3.Nuotrauka iš interneto: <https://aabs-balticstudies.org/2021/01/23/rip-william-r-schmalstieg-professor-emeritus-of-slavic-and-baltic-linguistics-and-former-president-of-aabs/>